

BRALN pri Sv. Aniv Slov. Bor.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za štiri leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede opoldne.

Štev. 27.

V Mariboru, dne 4. julija 1901.

Tečaj XXXV.

VABILO.

Katoliško tiskovno društvo bo imelo v ponedeljek, dne 15. julija t. l. svoj redni občni zbor v prostorih „katoliškega delavskega društva“ (to je v nekdanji čitalnici pri Schrammelnu) ob 10. uri popoldne.

Vspored:

1. Nagovor predsednikov,
2. poročilo tajnikovo,
3. poročilo blagajnikovo,
4. volitev novega odhoda,
5. prosti nasveti.

Vsi udje so na občni zbor uljudno povabljeni.

Opozorijo se pa p. n. udje, da imajo pristop k zborovanju samo tisti, ki so bili v smislu § 10. društvenih pravil do 1. julija t. l. v društvo sprejeti.

Odbor.

Širimo dobre časnike!

Moč vsake politične stranke se nahaja v njenih glasilih. Ako so njeni časopisi zanimivo pisani in zelo razširjeni med ljudstvom, je tudi stranka med ljudstvom močno utaborjena in utrjena. Kjer pa strankinega delovanja ne podpira časopisje, tam stranka gotovo umira in kmalu izgine.

Listek.

Na Smolnik!

Maribor, dne 1. julija.

Na ulici me je z žarkimi smehljaji pozdravljalo krasno jutro. Jaz pa sem hitel na kolodvor, da se z vlakom popeljem v Ruše in odtod v prijetni družbi izletim na Smolnik. Večina mariborskih izletnikov je bila že zbrana na kolodvoru. Z njih obrazov je sicer odsevala čista radost, toda skozi manjšekine odprtine zaspanih trepalnic so solnčni žarki le z veliko težavo prihajali do očesnih punčic. Moji sopotniki so bili še zaspani... Poiskali smo si prostore v kupejih. Ker pa še je manjkalo jednega nam dragega sopotnika, ozirale so se naše oči radovedno na mnogobrojna vrata mariborskega kolodvorskega poslopja. Pri tem sem bil priča ginljivih trenotkov. Očividno sta bila mlad gospod in mlada gospa, ki sta se prvokrat v svojem življenju poslavljala. Ker nisem prijatelj takih prizorov, naredil sem polubrat na desno, moj prijatelj pa mi je začel za hrbtno žvižgati:

Kako, kako je to težko,
Svoj dom pustiti in njo...

Prišel je, ki smo ga čakali. In vlak je začel drdrati proti Rušam. Zaspanost je izginjala, le še par slovenskemu jeziku toli ne-

Naši nasprotniki na Spodnjem Štajerskem vedo dobro ceniti velikansko moč časopisja. Svoja načela in svoje nauke trošijo liberalci najprej po časnikih med ljudstvo in se le pozneje po različnih društvih. Po celem Spodnjem Štajerskem so že razsejani naročniki liberalnega »Rodoljuba«, ki napada cerkev in vodi slovenske kmete za nos. Pričakovati smemo, da se bodo kmalu pojavila tudi mnogoštevilna liberalna društva. Začetek je že storjen v šmarskem in gornjegrajškem okraju.

Z večjim navalom se zaganja dosedaj še v naše kmetstvo ljudstvo nemškutarska in nemško-radikalna stranka s svojim ptujskim glasilom »Štajercem«. Glavni stebri te stranke so nemški in nemškutarski bogati kramarji. Da se širi njihov list, v to svrhu odpirajo res z občudovanja vredno požrtvovalnostjo svoje polne žepe. Ali ni veliko, ako n. pr. brežiški mogotec in štacunar Matheis plačuje kar 1000 izvodov »Štajerca«? Ali ni veliko, ako sploh nemški in nemškutarski trgovci sami odzamejo nad 4000 izvodov ptujkega lista? Ker imajo nemškutarji požrtvovalno razširjeni list, zato si upajo v zadnjem času zopet bolj na svetlo, zato so si upali ustanoviti tudi za Spodnji Štajer »bauernbund«.

In za časnike slovenskih krščanskih kmetov, kaj se zanje stori? Izjeme so redke, v obče se zgodi jako malo ali pa nič. Toda pustimo očitanja! Povejmo rajši, kako naj se razširjajo naši listi. Prvi pogoj je večkratno (kratko) poročevanje. To nam v kraju poročevalčevem pridobi najprej mnogo čitateljev, potem pa tudi mnogo naročnikov.

Drugi pogoj je, da se naš list da čitati tudi nenaročnikom. Vzbudi se pri njih zanimanje za čitanje in pri prvi priložnosti postanejo naši naročniki. Ne vrzite torej lista od sebe, ampak posodite ga sosedom in znancem. Tretji pogoj je prigovarjanje na naročbo. Kako se to stori, je jasno. Četrty pogoj pa je gmotna podpora. Da bi bilo med nami veliko Matheisov, naši listi bi imeli že drugo obliko in drug upliv.

Širimo dobre časnike!

Proti spremembi volilnega reda.

Mi smo se zadnjič izrekli proti novi spremembi volilnega reda, kakor je predložena štajerskemu deželnemu zboru, ker se s to spremembo pomnoži samo število mestnih poslancev, kmetom se pa ne da noben poslanec več. Nemški katoliški kmeti so istega mnenja kakor mi, tudi oni so proti predlogu, ki bo dal le mestom novo moč.

Po novem načrtu volilnega reda se ustanovi sedem mandatov za delavski stan. Toda s to spremembo krščanski socialni delavci niso zadovoljni. V Gradcu se je vršil dobro obiskani krščansko-socialni shod, na katerem je delavski voditelj Fišer ostro obsodil nepravilno spremembo volilnega reda. Novi volilni red, posebno onih sedem mandatov je samo darilo socialni demokraciji. Kmečki delavci, ki so po svoji večini treznega in krščanskega mišljenja, so izključeni od volilne pravice, ker se nahaja v predlogu določba, da smejo voliti samo delavci z delavskimi knjižicami.

Pot v Smolnik je polna najbolj raznovrstnih sprememb. Kamenje, prah, blato, vse se vrsti v lepi harmoniji. Ob potu pa raste gozd, se razprostirajo senožeti, stoje hiše, globoko pod teboj v lobniškem grabnu pa ropotajo žage in šumi voda.

Meni so se na tem hribolazenju najbolj dopadala počivališča, mojim sopotnikom pa krasni razgledi. In res, moji sopotniki nimajo slabega okusa! Mnogobrojni zeleni hribi, tokraj in onkraj Drave, te pozdravljajo, cerkvice sv. Duha, sv. Križa, sv. Urbana in druge ti bliščijo v svoji beli priprostosti nasproti, Ruše, Kamnica, Fal leže krotko pred teboj, skozi dolino pa drvi nemirna, neukrotljiva Drava. Gozdi okoli tebe napolnjujejo vzduh z dobrodejno svežostjo, cvetoče senožeti pridavajo tej svežosti prijetno vonjavo, razgledi ti razvnamajo dušo in človek nehote zapoje:

Juhe, juhe!
Na planinci prav lušno je!

Najbolj mi ni ugajalo, da ob poti rastejo tudi orehi. Pod drevesi so ležali zeleni oreški, ki so jih vervece ali enaki orehojedni tiči nametali na tla. Mene sicer to nikakor ni vznemirjalo, ali naš nežni spol je začel orehke pobirati, češ, da se potrebujejo za prirejanje orehovega likerja. In zdaj pride, kar mi ni bilo prav. S tolažbo, da smem priti včasih orehovega likerja pit, sem bil obsojen, da

prijubljenih zevov pri naših najmanjših in najljubeznivejših sopotnikih, in milostiva gospa živahnost je bila kraljica našega društva. V Rušah smo po programu izstopili. Ker smo na kolodvoru koj izvedeli, da bo uradni sprejem in pozdrav mariborskih izletnikov še le na Smolniku, smo hitro zapustili kolodvorsko ozemlje ter jo krenili za nekoliko časa še v Ruše, da tamkaj izvršimo zadnje priprave za izlet v planine.

Priprave so bile končane, in mi smo zapustili Ruše. Pot do Lobnice je precej enolična kakor vse poti po mariborskih okrajnih cestah. Le tu in tam je ob robu v različnih novodobnih barvah cvetel mak ter izzival naše občudovanje. Prah se je kadil za nami, mi pa smo korakali pogumno naprej.

V Lobnici smo zapustili dolino ter začeli laziti v hrib. Ko sem storil prve korake v hrib, zavedal sem se, da sem hribolazec. Ljubi Bog, v kako različnih strokah mora dandanes človek delovati! Ko sem se rodil, še gotovo nihče ni mislil na to, da bom kedaj tudi hribolazec. Tudi narava menda nikdar ni mislila na to, sicer bi moj telesni razvoj ne izpadel tako neugodno za hribolazstvo. Toda, kaj si hočemo? Kamor te usoda postavi, tam glej, da izpolniš svoje mesto! In jaz sem se z naporom vseh moči pehal za svojimi sopotniki v breg.